

Beslutsprövning

57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen

YRKANDE M.M.

A har, tillsammans med B, överklagat domkapitlets beslut och vidhållit att det klandrade beslutet ska upphävas.

Till stöd för överklagandet har han åberopat det som anfördes vid domkapitlet och att beslutet att begränsa tillgängligheten till kyrktornet i Z kyrka strider mot kyrkoordningens och kulturmiljölagens principer om kyrkobyggnaders allmänna tillgänglighet. A, tillsammans med B, har vidare anført bl.a. följande. Det är avgörande att kyrkobyggnader och deras inventarier underhålls för att fortsätta tjäna sitt syfte, vilket innebär att säkerheten och strukturen måste upprätthållas. I stället för att stänga kyrktornet bör kyrkorådet vidta åtgärder för att öka säkerheten. Genom att förklara kyrktornet osäkert och otillgängligt, misslyckas rådet med att uppfylla sitt ansvar enligt kyrkoordningen. Det är viktigt att kyrkorådet ser till att nödvändiga reparationer och förbättringar genomförs.

Y församling har motsatt sig ändring och har hänvisat till vad som anfördes vid domkapitlet. Församlingen har anført att kyrkorådets beslut att införa besöksförbud i samtliga kyrktorn i Y församling är enbart motiverat av säkerhetsskäl och inget annat. Kyrkorådets beslut är fattat i laga ordning och ärendet har beretts på ett korrekt sätt.

Svenska kyrkans överklagandenämnd (Johan Munck, Esbjörn Särdaqvist, Ragnar Persenius och Eric Bylander) anförde i beslut den 16 april 2024 följande.

Kyrkoordningen innehåller inte några särskilda överklaganderegler för beslut som det klandrade. Beslutet kan därför endast överklagas på formell grund med stöd av bestämmelserna om beslutsprövning i 57 kap. 8–19 §§ kyrkoordningen. Någon bedömning av ett klandrat besluts materiella lämplighet kan inte ske vid en sådan prövning.

Ett prövat beslut ska, enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen, upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen, pastoratet respektive stiftet,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Av utredningen framgår att domkapitlet har avvisat Bs begäran om beslutsprövning. Han har inte överklagat det beslutet. Som framgår av 57 kap. 19 § kyrkoordningen är det endast den som begärt beslutsprövning som har rätt att överklaga. Bs överklagande ska därför avvisas.

Överklagandenämnden gör i likhet med domkapitlet bedömningen att det klandrade beslutet i formell mening har fattats i rätt ordning och att det inte har förelegat hinder för församlingen att besluta om tillträdesbegränsning till kyrktornet på sätt som skett.

As överklagande ska därför avslås.

Överklagandenämndens beslut: Överklagandenämnden

- avvisar Bs överklagande och
- avslår As överklagande.

Sökord: Beslutsprövning. Avvisning.

Ärendenummer: ÖN 2024–0016

Beslut: 8/2024

Bilaga A

Svenska kyrkan
X STIFT

DOMKAPITLET
Dnr 3.6 2023-0720

DkB 10/2023

Beslut

Meddelat i X den 13 december 2023

KLAGANDE

AÖVERKLAGAT BESLUT

Kyrkorådet i Y församling beslut enligt protokoll från sammanträde den 28 september 2023, § 264

SAKEN

Beslutsprövning

BAKGRUND

Kyrkorådet i Y församling behandlade vid sammanträde 2023-09-28, under § 264 och rubriken "Kimning. Rapport från inspektion" fråga om det skulle vara möjligt för privatpersoner att utöva aktiviteten kimning i kyrktornen i församlingens kyrkobyggnader.

Enligt justerat protokoll från sammanträdet utmynnade kyrkorådets behandling i följande beslut.

Kyrkorådet beslutade

Att säkerhetsriskerna i samband med besök av privatpersoner i kyrktornen är alldeles för stora. Med anledning av säkerhetsaspekten beslöt kyrkorådet att framöver inte erbjuda någon kimning i församlingens kyrktorn. Personalen ser till att respektive dörr till kyrktornen är låst. En av kyrkorna vars kyrktorn omfattas av kyrkorådets beslut är Z kyrka.

A har tillsammans med två andra klagande inkommit till domkapitlet med en begäran om beslutsprövning av kyrkorådets beslut och anfört i huvudsak följande.

Boende i närheten av Z kyrka har i över hundra år samlats vid kyrkan för att kimma in julen. Traditionen inleds med trumpetsolo och julsånger. Själva kimningen innebär sedan att man går upp i kyrktornet och under ca 20 minuter slår manuellt med en kläpp mot kyrkklockans kant. Därefter går man ner och lyssnar på prästens predikan. Enligt kyrkoordningen ska kyrkobyggnader hållas tillgängliga för allmänheten. Kyrkorådets beslut förhindrar allmänhetens tillträde till kyrktornet och är i strid med kyrkoordningen. Den inspektion som legat till grund för kyrkorådets beslut är vidare undermålig och har utförts av anställda i församlingen. Besiktning och riskanalys borde ha utförts av utomstående, professionella personer.

Det antecknas att de två klagande som utöver A förklarar sig stå bakom begäran om beslutsprövning, har fått sin respektive talan avvisad genom delegationsbeslut Detta eftersom det framkommit att de saknat klagorätt i ärendet.

Kyrkorådet har genom ordföranden C inkommit med yttrande i ärendet och där anfört i huvudsak följande.

Kyrkorådet har inte något emot kimning som företeelse och har stor respekt för den långa traditionen av kimning i Z kyrka. Tillgängligheten till församlingens kyrkobyggnader är en mycket viktig fråga för kyrkorådet. En rad åtgärder har också vidtagits för att församlingen ska kunna hålla sina kyrkor öppna och tillgängliga. Kyrkorådet har dock samtidigt ett ansvar för säkerheten för dem som vistas i församlingens lokaler. Både anställda och besökande. Kyrkorådet har i det sammanhanget gjort stora ansträngningar för att utreda och kartlägga säkerheten kring just aktiviteter i kyrktornen. En särskild arbetsgrupp bestående av medarbetare, förtroendevalda och församlingsmedlemmar har tillsatts. Gruppen har utfört besiktningar av samtliga kyrktorn i församlingens kyrkobyggnader. Utlåtanden och anvisningar avseende ansvars- och säkerhetsfrågor har inhämtats från extern expertis, bland annat från stiftsjurist, arbetsmiljöverk och brandskyddsmyndighet Kyrkorådet har därefter gjort den sammantagna bedömningen att det av ansvars- och säkerhetsskäl enbart är yrkesmän med erfarenhet, kunskap och avsedd skyddsutrustning som bör

beredas tillträde till tornen. Detta omöjliggör besök av privatpersoner i kyrktornen och därmed även kinning. Det faktum att kyrktornen hålls helt stängda för allmänheten kan inte anses strida mot kyrkoordningen. Församlingens kyrkobyggnader är till största del öppna och tillgängliga för alla. Kyrktornen kan i sig inte betraktas som någon allmän plats som måste hållas tillgänglig för allmänheten. Att hålla dem öppna för endast en liten grupp självutnämnda privatpersoner skulle sannolikt stå i strid med kyrkoordningen.

DOMKAPITLET'S SKÅL

Beslut som fattas av en församling kan överprövas genom beslutsprövning i enlighet med bestämmelserna i 57 kap. 8 - 19 §§ kyrkoordningen, om det inte finns någon särskild regel i kyrkoordningen för hur beslutet ska överprövas.

Enligt 57 kap. 10 § kyrkoordningen ska det prövade beslutet upphävas, om det

1. inte har tillkommit i rätt ordning,
2. hänför sig till något som inte är en angelägenhet för församlingen,
3. har fattats av ett organ som har överskridit sina befogenheter, eller
4. strider mot kyrkoordningen, någon annan kyrklig bestämmelse eller någon rättsregel som Svenska kyrkan har att följa.

Beslutsprövningen är en rent formell prövning och någon bedömning av ett klandrat besluts materiella lämplighet kan inte ske vid en sådan prövning.

Domkapitlet gör följande bedömning

Klaganden gör, såvitt får förstås, gällande att kyrkorådets beslut dels strider mot kyrkoordningen, dels har tillkommit i felaktig ordning till följd av brister i beredningen.

Av inledningstexten till kyrkoordningens tionde avdelning, som rör kyrkobyggnader, följer visserligen att kyrkorum kan rymma mycket av en bygds identitet och är en del av det offentliga rummet. Vidare att kyrkorummet behöver vara tillgängligt för alla som söker sig till det. Vad gäller tillgänglighetsaspekten framgår samtidigt att denna primärt hänger samman med kyrkorummets särskilt avskilda ändamål, som är att tjäna församlingens gudstjänstliv. Detta följer även av bestämmelsen i 17 kap. 2 § kyrkoordningen, som under rubrik "Gudstjänstens öppenhet och tillgänglighet" stadgar att Svenska kyrkans gudstjänster ska vara öppna för alla.

Kyrkoordningens reglering medför inte någon skyldighet för församlingar och pastorat att vid var tid tillgängliggöra samtliga utrymmen i deras kyrkobyggnader för besökande. Som framgår av ovan redovisade bestämmelser består skyldigheten i att tillgängliggöra de delar av kyrkorummet som används vid utförande av den del av församlingens grundläggande uppgift som består i att fira gudstjänst. Alla kyrkobyggnader torde såtillvida innehålla utrymmen som av olika anledningar hålls stängda för såväl församlingsmedlemmar som övrig allmänhet.

Det är kyrkorådet som i egenskap av styrelse har att fatta beslut om förvaltningen av församlingens eller pastoratets fastigheter, däribland dess kyrkobyggnader. Kyrkorådet i Y församling har i förevarande fall gjort den bedömningen att besökande i bland annat Z kyrka av säkerhetsskäl inte ska beredas tillträde till kyrktornet. Även om det egentligen inte åligger domkapitlet att pröva det klandrade beslutets lämplighet, framstår kyrkorådets bedömning som rimlig. Inte minst mot bakgrund av att ledamöterna i kyrkorådet ytterst torde komma att betraktas som ansvariga för eventuella olyckor i kyrktornet.

Vad gäller invändningen om brister i beredningen, följer av bestämmelserna i 4 kap. kyrkoordningen att det inte finns något beredningstvång avseende beslut i kyrkoråd. Det aktuella beslutet kan därför inte anses ha tillkommit i felaktig ordning på denna grund.

Klagandens begäran om beslutsprövning ska av ovan angivna skäl ogillas.

DOMKAPITLET'S BESLUT

Domkapitlet ogillar As begäran om beslutsprövning avseende kyrkorådets i Y församling beslut enligt protokoll från sammanträde den 28 september 2023, § 264.